

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl soudcem JUDr. Borisem Filemonem ve věci

žalobce: **F. S.**, narozený dne XXXX
bytem XXXX, XXXX
zastoupený advokátem JUDr. MgA. Michalem Šalomounem, Ph.D.
sídlem Bráfova tř. 52, 674 01 Třebíč

proti
žalovanému: **DBP, s.r.o.**, IČO 44961871
sídlem Jakubské náměstí 127/5, 602 00 Brno
zastoupený advokátem JUDr. Romanem Schneidrem
sídlem Moravské náměstí 629/4, 602 00 Brno

o vydání bezdůvodného obohacení ve výši 10.001 Kč s příslušenstvím

takto:

- I. Žaloba na zaplacení 10.001 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,50 % p.a. od 1. 4. 2018 do zaplacení se zamítá.**
- II. Žalobce je povinen do 3 dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalovanému k rukám jeho právního zástupce 6.022 Kč na nákladech řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobou ze dne 5. 4. 2018 domáhal se žalobce proti žalovanému vydání bezdůvodného obohacení 10.001 Kč a to na základě následujících skutkových tvrzení: Žalobce je na základě rozhodnutí soudu oprávněným ¼ dědicem majetkových autorských práv L.S.. L.S. byl krom spoluautorství textů divadelních her též autorem režijní koncepce – divadelní inscenace coby svébytného jevištního uměleckého díla. Žalovaný v letech 2015 - 2016 realizoval několikrát divadelní představení *Dobytí severního pólu*, *Švestka* a *Afrika*. Provozoval a zpřístupňoval tak veřejnosti bez licenčního oprávnění od žalobce režisérská autorská díla L.S. -

předchůdce žalobce, neboť s ním neuzavřel smlouvu. Žalobce jej proto vyzval k vypořádání bezdůvodného obohacení, žalovaný však nic nezaplátil. Výši bezdůvodného obohacení odvodil z úvahy o tom, že obvyklá odměna režiséra za autorské dílo by pro všechny dědice měla činit 6 % z hrubých tržeb za představení a bezdůvodné obohacení by mohlo být ve výši dvojnásobku dle § 40 AZ. Žalobcův podíl by pak byl 19.778 Kč, přičemž žalobou bylo uplatněno jen symbolických 10.001 Kč.

2. Žalovaný se k žalobě vyjádřil úkonem ze dne 4. 6. 2018, v němž sice potvrdil odehrání uvedených her v předmětných letech, avšak navrhl žalobu zamítnout a žalobcův konstrukt režijní koncepce coby autorského díla, požívajícího mj. práva na autorskou odměnu. Trval na tom, že výsledek režijní práce L.S. nelze považovat za tvůrčí činnost ve smyslu ust. § 2 odst. 1 AZ, neboť by se jednalo o práva výkonného umělce – režiséra.
3. Žalobce reagoval replikou ze 17. 7. 2018, v níž provedl rozsáhlý právní a teoretickodramatický rozbor a učinil tvrzení o rozdílu dramatického textu a na straně druhé divadelní inscenace resp. díla jevištního či scénického nebo režijní koncepce či inscenace coby díla uměleckého a nikoli projevu výkonného umělce. Poukázal rovněž na to, že by mělo jít o dílo souborné dle § 2 odst. 5 AZ a že by mělo jít o trojrozměrné dramatické jevištní dílo.
4. Při soudním jednání dne 31. 7. 2018 byly slyšeny strany a bylo provedeno dokazování řadou listin, předložených žalobcem. Provedení dalších důkazů soud nepřipustil pro jejich nadbytečnost. Strany učinily nesporným, že u žalovaného proběhly inscenace tak, jak uvedl žalobce. Po závěrečných přednesech stran, které setrvaly na svých dosavadních postojích, soud dne 7. 8. 2018 vyhlásil ve věci rozsudek.
5. Z provedených důkazů či shodného prohlášení stran (§ 120 odst. 3 o.s.ř.) soud došel k závěru o následujícím skutkovém stavu:
6. Žalobce je na základě rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1, které nabylo právní moci dne 13. 12. 2010, ¼ dědicem majetkových autorských práv L.S..
7. Výpisem z obchodního rejstříku ze 17. 7. 2018 má soud za prokázanou právní a podnikatelskou subjektivitu žalovaného od 18. 12. 1991, sídlo Jakubské náměstí 127/5 v Brně, jakož i to, že jeho jediným společníkem a jednatelem je B.P., a že předmětem jeho činnosti je *provozování divadla za účelem využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných autorským zákonem, jejich původci, tj. vydávání a rozšiřování dramatických a jiných děl vlastním nákladem*. Výpisem z rejstříku ústavů ze 17. 7. 2018 má soud za prokázanou právní subjektivitu Divadla Bolka Polívky, z.ú. sídlem Moravské nám. 629/4 v Brně, jakož i to, že jeho statutárním orgánem je ředitelka Kateřina Komárková. Jde o dva zcela samostatné subjekty s rozdílnými a nezaměnitelnými názvy, rozdílné co do právní formy, sídla i statutárních orgánů. Co je shodné: pořádání divadelních představení.
8. U žalovaného proběhla v provedení příspěvkové organizace Žižkovské Divadlo Jára Cimrmana představení divadelních her spoluautora L.S. (předchůdce žalobce) a to: *Dobytí severního pólu* (8. a 9. 4. 2015), *Švestka* (4. a 5. 11. 2015) a dne 5. 2. 2015 *Afrika*.
9. Dle listiny z 6. 3. 2018 žalobce předžalobní upomínkou vyzval žalovaného k vydání bezdůvodného obohacení za užití režiséřských práv k inscenacím bez svolení autora a bez licenční smlouvy ve výši 19.778 Kč a zaplacení nákladů zastoupení 3.146 Kč, celkem požadováno 22.926 Kč.
10. V listinách – 15-ti programech k představení her Divadla Jára Cimrmana (příloha E) není žalobou tvrzené autorství k divadelním inscenacím jakkoli zmíněno, není zmíněno ani v popisu autorství her a inscenací v dílčích fotokopiích z monografie: Cimrman/S./Svěrák: *Hry a semináře*, úplné vydání, Paseka, 2009 (příloha F).
11. Povinnost provozovatelů divadelních her i divadelních souborů respektovat něčí předchozí režii není dána, jde z principu o zásadní tvůrčí svobodu, každý divadelní režisér si ji může ztvárnit po

svém a v tom je i originalita smysl a přínos divadelních režisérů k interpretačnímu vývoji oproti původnímu provedení her. Patrně se až na naprosté výjimky nehrají jako v dobách jejich prvotního uvedení na scénu antická dramata, ani díla Shakespearova v provedení uskutečněném v londýnském Globe či jiných autorů her a režisérů v novověku či ve XX. století a nyní, zcela obdobně je tomu i v opeře apod. Pokud v daném případě divadelní soubor velmi pravděpodobně vycházel z dochovaných audiovizuálních záznamů (viz žalobcem učiněná tvrzení a navržené důkazy) co se týče původní divadelní režie L.S. (možná bychom mohli zapochybovat v případě záznamů v průběhu času různých provedení jeho osobní divadelní režie!) a rezignoval tak úmyslně na výkon vlastní divadelní režie, pak to byla jeho volba. Údajně L. S. sepsané „*Připomínky hercům Divadla Jára Cimrmana*“ (příloha G) bylo zajisté možno při zachování jeho odkazu režijně (výkonně) realizovat i jinak. Totéž platí i ohledně myšlenek vyjádřených prof. Vladimírem Justem z 12. 3. 2018 v „*Poznámkách k režijnímu stylu L.S.*“ (příloha H). Ano, byl to nezaměnitelný režijní styl, nicméně jak už z názvu plyne, šlo o styl režie a soud dodává, že se jedná o styl divadelního režiséra coby výkonného umělce. Z odborného vyjádření prof. Vladimíra Justa má soud za prokázanou originalitu jevištního stylu L.S. coby režiséra – výkonného umělce, spočívajícího mj. v programovém hereckém „podehrávání“, „přednášení“, „ne-hraní“, divákovi úmyslně vnucovaném „učitelském mentorování“ apod. Jde o jevištní styl. Ovšem nezaměnitelných stylů režisérských výkonů (které si zaslouží rozboru a hodnocení v monografiích či sbornících, učebních textech i encyklopediích apod.) bychom dozajista našli v tuzemsku desítky a ve světě asi tisíce. Jsou to velmi významné styly v tom nejlepší slova smyslu, ale nikoli samostatná autorská díla. Nicméně ani sebevíce otrockým sledováním stylu výkonného umělce – původního výkonného divadelního režiséra - či kráčením v jeho šlépějích za každou cenu není dána existence samostatného autorského díla původního výkonného režiséra ve smyslu autorského díla dle tuzemského AZ.

12. Soud se dalšími provedenými důkazy se nezabýval a jiné navržené důkazy neprováděl, neboť zjištěný a v odůvodnění komentovaný výsledek dokazování měl za dostatečný pro rozhodnutí a dle § 132 o.s.ř. soud hodnotí důkazy dle své úvahy a žalobcem učiněné návrhy na dokazování i zbývající provedené důkazy blíže v tomto odůvodnění nezmiňované shledal nadbytečnými či nemajícími význam pro rozhodnutí ve věci, neboť meritum sporu bylo v řešení otázky právní.
13. Shrnutí skutkových závěrů: v prostorách žalovaného byla předmětná představení realizována souborem Divadla Jára Cimrmana. Rozhodnutí, zda tento soubor použije krom hry samotné i žalobcem tvrzené režisérské autorské dílo L.S., nebo hru provede čistě dle své režie, bylo evidentně jen na tomto souboru, nebylo sebemeně tvrzeno či prokázáno, že by žalovaný o využití údajného autorského režisérského díla L.S. věděl či je požadoval. Tím, kdo by údajné autorské dílo primárně užil (a zasáhl by tak do žalobcem tvrzeného autorského práva), nebyl žalovaný, nýbrž soubor Divadla Jára Cimrmana. Komplexní činnost divadelního souboru při provozování divadelních her totiž z povahy věci zahrnuje i zajištění divadelní režie a bylo na vůli (a odpovědnosti) souboru, zda v rámci režie bude nějakým způsobem kopírovat audiovizuální záznamy her režírovaných L. S.. V tomto směru není bez zajímavosti, zda pasivně legitimován ve sporu neměl být spíše tento soubor než žalovaný. Soud též konstatoval, že zesnulý L.S. byl u jím režírovaných her za svou práci – výkon divadelní režiséra bezesporu odměněn. Nebylo tvrzeno, natožpak prokázáno, že by žalobcem vykonstruovaný nárok autorský někdy nárokoval. Mezi stranami jako zásadní zůstalo po právní stránce sporným, zda vůbec mohlo vzniknout autorské dílo spočívající v divadelní inscenaci a návazně nárok na autorskou odměnu za užití takového díla resp. zda vznikl žalobcův nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Níže se soud zabýval právním hodnocením:
14. Úprava autorským děl i výsledků výkonných umělců je mezinárodními úmluvami i právem komunitárním ponechána jednotlivým státům, v daném případě právnímu řádu ČR, kde je vnitrostátně upravena v AZ.

15. Podle odst. 1 a 2 § 2991 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále jen NOZ) kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.
16. Podle odst. 1 § 2999 NOZ není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na peněžitou náhradu ve výši obvyklé ceny. Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu, v jakém se to přičítá účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání.
17. Podle § 40 odst. 4 autorského zákona č. 121/2000 Sb. ve znění platném a účinném k datu provedení her (dále jen AZ) právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení podle zvláštních právních předpisů zůstává nedotčeno; místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.
18. Klíčovou (právní) otázkou je, zda výsledkem činnosti divadelního režiséra (v daném případě L.S.) bylo dílo autorské ve smyslu § 2 odst. 1 AZ či zda šlo o výsledek činnosti výkonného umělce. Nárok na odměnu autora za provedení divadelní inscenace a návazně i nárok na vydání bezdůvodného obohacení dle § 40 odst. 4 AZ by vznikl jen v případě díla autorského. V případě, že by šlo o majetková práva výkonného umělce dle § 67 odst. 1 a 2 AZ, tato by se na přípravu a provedení představení předmětných her u žalovaného až v letech 2015 – 2016 na L.S. a jeho dědice nevztahovala vzhledem k úmrtí výkonného umělce - divadelního režiséra dne 6. 6. 2010.
19. Ani z mezinárodních smluv (Bernská úmluva, Římská úmluva) neplyne, že by režisér byl autorem divadelní inscenace coby díla autorského.
20. Jelikož komunitární právo (jeho předpisy, soudní rozhodnutí či jiné akty) otázku autorství režiséra k divadelní inscenaci neupravuje a také proto že krajský soud není poslední instancí (proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání), soud nevyhověl žalobcovu návrhu na položení předběžné otázky Soudnímu Dvoru Evropské Unie.
21. Dle § 2 odst. 1 AZ je předmětem práva autorského dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.
22. Dle téhož zákona § 67 odst. 1 AZ je uměleckým výkonem výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jiné osoby, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo a výtvary tradiční lidové kultury. Za umělecký výkon se považuje též výkon artisty, aniž jím provádí umělecké dílo.
23. § 63 AZ výslovně a specificky upravuje problematiku autorů děl audiovizuálních. Dle odst. 1 je autorem audiovizuálního díla jeho režisér. Naproti tomu dle ustanovení § 67 AZ režisér (L.S.) provádějící autorská díla resp. provádějící jiná než audiovizuální díla je jednoznačně výkonným umělcem. Jakkoli je osoba režiséra pro divadelní inscenaci významná, setrvává v roli výkonného umělce, aniž by se stal autorem nějakého „nového“ díla v podobě divadelní inscenace. Divadelní hra audiovizuálním dílem ve smyslu ust. § 63 AZ není. Jelikož žalobcem tvrzené majetkové

autorské právo L. S. nevzniklo, nemohlo přejít na jeho dědice, a proto žalobci nenáleží. Proto soud žalobu zamítl.

24. O nákladech řízení soud rozhodl ve smyslu § 142 odst. 1 o.s.ř. dle výsledku sporu tak, že žalobce je k náhradě nákladů řízení povinen žalovanému, a to k rukám jeho právního zástupce (§ 149 odst. 1 o.s.ř.). Náklady řízení žalovaným účelně vynaložené představují odměnu za 3 úkony právní služby podle § 9 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. (dále jen vyhl.), tj. převzetí a příprava zastoupení, seps vyjádření k žalobě, účast na soudním jednání, vše po 1.540 Kč (tarifní hodnota přes 10.000 Kč), náhradu hotových výdajů v částce 1.200 Kč (3 x 300 Kč dle § 13 vyhlásky), výslednou částku je nutno zvýšit o 21 % DPH ve výši 552 Kč, jelikož zástupce žalovaného doložil, že je plátcem DPH. Výsledné náklady prvostupňového řízení činí celkem 6.022 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 15 dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Brně, Rooseveltova 16, Brno.

Nesplní-li povinný dobrovolně povinnosti uložené mu pravomocným a vykonatelným rozsudkem, je možno domáhat se výkonu rozhodnutí.

Brno 7. 8. 2018

JUDr. Boris Filemon v. r.
soudce